

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NUM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas
Extranger, 5.

Aixís el problema está:
¿Segará ó no segará?

VÍCTIMAS D' UN ENGANY

—Miserables!... Ensarrona-pajesos!... Ens vareu dir que tirávau bombas, y lo que tireu son escombrarias!...

DOCUMENT INTERESSANT

Al Excelentísim senyor don Joan Lacierva y Peña-fiel, ministre de la Governació del país d' Espanya y diputat á Corts pel districte de Mula (provincia de Murcia).

El que suscriu, gerent dels periódichs senmanals LA ESQUELLA DE LA TORRATXA y *La Campana de Gracia*, major d' edat de molt temps ensá y ciudadá honrat de Barcelona, ab cédula personal de sexta classe, número 57045, expedida ab fetxa 9 del Octubre de 1908 y per la qual aboná la quantitat de 35'10 pessetas, afecte al pago de la contribució industrial per valor de 375 pessetas trimestrals ó siguin 1,500 pessetas anyals, en plé exercici dels seus drets civils y polítichs, á V. E. acut y tan respectuosament com calgui y sigui de lley, exposa:

Que cap allá á las vuyt de la nit del día 7 de Deseembre de 1907, se presentá davant del establiment de llibrería situat á la Rambla del Mitj, número 20, baixos, una turba, la qual comensá á donar crits y á moure escándol, protestant de la caricatura que exhibía en el cartell anunciador del Almanach de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA pera l' any 1908, caricatura que aludia á don Alexandre Lerroux y García, conegut en la historia per *Alejandro el Mano*, emperador del Paralelo. La turba, després de proferir molts crits y paraulas lletjas, va llensar contra 'l cartell esmentat alguns objectes durs y de tamanyo

com el puny ó com la barra de V. E., que segons dictamen dels périts, eran pedras auténticas y naturals. Com á trista conseqüencia d' aixó hi hagué trencadissa, quedant ademés el cartell completament fora de combat. Els perjudicis materials foren de consideració, pero de molta major consideració foren els perjudicis morals, ja que 'l susto dels de casa nostra sigué gros, haventhi hagut desmayes y atachs de nervis.

Nosaltres hem consultat apropósit del cas relatat á advocats tan afamats com don Joseph Puig d' Asprer, y ha sigut parer unánim dels jurisconsults que aquesta gerencia té perfecte dret á reclamar del Estat, de l' Hisenda, del Govern ó del diable una indemnisió per las pérduas experimentadas. Perque V. E. no deixarà de regonéixer que si la turba realisá l' atropello ho feu per no haverho impedit l' autoritat y las forsas públicas creadas pera protegir, entre otras cosas, els cartells ab caricaturas y els vidres dels aparadors. No havent complert l' Estat en aquest cas la missió tutelar y protectora que li está confiada per la Constitució y per altres papers mullats y aixuts, es de rahó y de justicia que l' Estat ne soporti las conseqüencias, indemnisant els danys causats. Els textos de Justiniá, el Digesto, el llibre de las malas Partidas, el Fuero-Juzgo y els Usatges, el Códich Civil y el Diccioniari d' en Roque Barcia, d' acort ab trescentas reals ordres y dos mil reals decrets, declaran clarament el dret d' aquesta gerencia á formular la present reclamació.

Essent així, el firmant no dupta que la pretensió serà atesa. En aquesta confiança, me permeto ferli el comptet per pessas menudas y tractant al Estat com á amich:

COMPTE

DE DANYS Y PERJUDICIS Á INDEMNISAR

	Pessetas
Per un vidre de cristall de roca tallada, bisellat.	1,500
Per un cartell anunciador, veritable obra d'art: las obras d'art no tenen preu, pero 's pot calcular en	30,000
Per un march del cartell, de xicaranda ab aplicacions d'or, de plata, de llau-na y de <i>radium</i>	12,000
Per desperfectes á la fatxada.	1,000
Per ayguanaf y antiespasmódichs	20
Per llibres deixats de vendre á causa d'haverse posat durant uns quants días un polissón á la porta de la botiga.	5,000
Per consultas á diversos advocats, trent el senyor Puig d'Asprer.	500
Per cinch entrevistes d'advocat ab el senyor Puig d'Asprer.	3'75
A don Teodor Baró, per haver redactat la present instancia.	10
Total S. E. ú O.	50,033'75

(Hi ha el *recibi*).

Crech que he comptat lo més justet, y que V. E. no tindrà inconvenient en posar el *visto bueno* als comptes precedents, els quals res tenen que veure ab els del Gran Capitá. No obstant, si convingués, li rebaixaria el pico de 33'75 pessetas y quedarian las 50,000.

Aquesta gerencia ja ha parlat ab alguns diputats solidaris, entre ells el senyor don Francesch de A. Cambó, pera que posin tota la seva influencia en favor de la present petició, en el ben entés de que si no fos favorablement acullida, hi hauria á las Corts escándols grossos y fins potser s'arribaria á l'obstrucció.

Si V. E., com n'estich segur, accedeix en principi á lo sollicitat, aquesta gerencia está disposada á donarli tota mena de facilitats. Si s'ha de cobrar á plassos, m'hi conformo. Si 'ls diners surten del fondo dels reptils, cobraré y callaré.

Es justicia que de V. E. espero... sentat.

Barcelona 2 de Juny de 1909.

El gerent de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA y La Campana de Gracia.

Á UN TAL X.

Lo recort d'aquells días m'es un cástich. ¡De mi innocent! encare jo 't llegia

cercant aquell talent que 't descobria algun amich, de taran-ná encomiástich.

Tens un estil qu'es flúit... com el mástich, y quan deixas volar ta fantasía, es tret segur, surt una ximpleria que no entén ni 'l mes sùtil escolástich.

El teu gest es altiu... el gest del trompa qu'amagar vol ab enganyosa pompa la buydor d'un cervell escarransit.

Creume, minyó, tú ets curt de becerolas, déixat de ser definidor d'escolas, repassa 'l *Narro* y 'n treurás profit.

RAMÓN HENRICH

EL PRIMER DEVOT DEL NOU SANT

—Benaventurat Oriol, vos que hi teniu la má trencada, feume el favor de convertirme aquest rave en monedas de cinch duros!...

La Cort d' Amor.

COMPTES VELLS...

Barallas novas, d'ú adagi.

Y si l' adagi no ho dignés de tota la vida, ja 's cuydarien avuy de fér-nosho saber els affigits industrials que, ab ocasió de la primera visita de don Alfonso á Barcelona, varen encarregar-se d' executar algunas obras en lo que llavors portava el títul de Palau Real y ara es museo d' Art Decoratíu.

El manifest, certament no mal escrit, que á manera de *discurso entero y pronunciado* han dirigit aquests senyors al públich, es un document que trenca el cor.

S' entén, el cor dels qui 'l llegeixen. Perque lo qu' es el dels qui han d' aprobar y posar el *visto bueno* als comptes en litigi, no 's con mou, ni s' altera ni 's mostra disposat á ordenar el seu pagament.

«Nosaltres — diuhen els desesperats acreedors — varem realisar diferents obras. Aquestas obras han sigut aprofitadas y avuy serveixen. ¿Per qué, donchs, no se 'ns han de pagar?»

Plantejada la qüestió d' aquest modo, qualsevol juraría que 'ls pobres industrials tenen rahó.

El corteig militar.

UNA REPRODUCCIÓ HISTÓRICA Á COMPIEGNE

La presidencia del torneig.

Arribada de Joana d' Arc.

¿No han treballat? Donchs han de cobrar la feyna.

Desde 'l més sabi dels sabis fins al més ignorant dels vigilants de nit, tots dirían lo mateix:

—Ningú fa res per res. Per lo tant, cal que la ciutat pagui bitllo bitllo á aquests senyors.

* * *

Pero girin ara la medalla y escoltin la réplica que la ciutat, representada pel Excelentíssim Ajuntament, dóna als tristos reclamants.

—¡A cobrar, á can Taps!—els díu.
—Barcelona no us ha encarregat res. Res, donchs, té que pagarvos.

—Nosaltres hem fet obras.

—¿Y qué?

—Y aquestas obras han servit...

—Pero ¿quí us ha manat que las fessiu? ¡Frescos estaríam si á tots els ciutadans que, perque sí, 's possessin á fer treballs pera la ciutat, aquesta 's vejés obligada á pagarlos!...

La truyta ¿veuhem? s' ha girat. ¿Veritat que ara 'l qui té rahó es l' Ajuntament?...

* * *

Parlant ab ingenua franquesa, els acreedors de las obras del Palau del Parch no n' han sapigut gayre de defensarse.

En primer lloch, ¿per qué en el seu manifest no diuen categòricament quí va ser el que 'ls encarregà las obras?... ¿De quí la varen rebre l' ordre d' anar al Parch y posarse á treballar com uns negres?

De lamentacions ja n' hem sentidas prou. ¡Fets concrets necessitem pera jutjar ab coneixement de causal... ¡Fets y noms!

¿Cóm se deya la persona que 'ls va contractar?... Aquests senyors concejals «que estuvieron en varias ocasiones en el Palacio presenciando é inspeccionando los trabajos y reiterando las órdenes para que se practicasen las obras con la celeridad posible» ¿quí eran?

Las sombras que, no sabém per quína causa, deixan en la narració de las sevas desdixas; las nebulositats ab que envolcallan la seva defensa, els perjudican més de lo qu' ells se figuran.

Posats á enrahonar y tirada resoltament la capa al toro, el dir las cosas á mitjas ha sigut un disbarat: ho havían d' haver dit tot, ¡tot!

¿Per qué no ho fan? ¿Per qué al passar per sobre

certs punts callan cautelosament y s' escorren com una anguila?

* * *

Pero el quí en aquest assumpto hi ha un paper bastant inferior al d' estrassa es el senyor Boladeres, alcalde de Barcelona en la época de *autos*.

Els acreedors l' aludeixen, l' opinió el senyala com á únich culpable d' aquell gasto inoportú, totas las apariencias semblan condemnarlo. Y, no obstant, ell res; callant com un mort.

¡Ah, senyor Boladeres!... ¡Qué poch ne sab vosté d' aprofitar las ocasións de ferse popular, quedant ahora en bon lloch davant dels personatges de la Cort y davant de la gent d' aquí!...

Las obras objecte de l' actual disputa, ¿quánt valen, en resum?... ¿Vint mil duros? Y bé ¿qué son vint mil duros per' un home com vosté?

Vosté, qu' es amich de las institucións; vosté que aspira á reconstituir á Barcelona el vell partit dinástich, ¿per qué no fa un punt d' home y posa fí á aquesta serracina, pagant de la seva butxaca l' import de las obras baix el seu mando executadas?

¡Quín efectarro produhiria un *rasgo* d' aquest tenor, senyor Boladeres! ¡Cóm l' aplaudiria la gent y ab quín respecte 's pronunciaría el seu nom y 's parlaría de las sevas patillas!...

Casi 'ns atrevím á assegurar que per cada duro que donés guanyaría pera 'l seu partit un nou proselit, y no sería extrany que de resultas de la seva acció generosa sorgís repentinament una agrupació conservadora inmensa, organizada y capás d' influir en la marxa de la cosa pública.

Hala, senyor Boladeres, ánimo, que á la ocasió la pintan calva.

D' oportunitats pera saldar comptes d' obras als palaus reals no se 'n presentan tots els días.

Pagui... y fassis home.

A. MARCH

VIGILIA D' EXÁMENS

— Es dir que has pres la determinació de no presentarte?... Fas mal fet, home; ningú t' ho aprobará...

— Oh, si sapigués que m' ho havían d' aprobar, está clar que m' examinaría!...

GLOSARI

L'ART PER TOTS

El que té per costum visitar cada any, en venint la primavera, els salons de pintura de París, aon se senyalen els camins que seguirà l' art universal, haurà pogut observar un fet que, encara que sia d' estètica, té relació de comparança amb els problemes de l' Estat.

Aquet fet és el següent: L' art oficial, l' art d' encàrrec, l' art governamental, l' art diguem-ne socialista, és sempre un art inferior a l' art individualista, a l' art personal, a l' art produït espontaniament sense intervenció de cap mena.

Es difícil assegurar si'l servei de correus, el de ferrocarrils, el de fer mistos, i fins el d' ensenyança, marxen mellor centralisats; si és bò que l' Estat se'n cuidi; però lo que si's pot saber del cert, a jutjar per l' experiència, és que aixís que l' Estat vol protegir, i per protecció encarrega una obra, la nació pot assegurar que tindrà una obra ben dolenta.

Mirem lo que's pinta per l' Estat i, al fer-nos càrrec dels assumptos i el modo de dur-los a terme, veurem am fets lo que's realisa en aquesta mena de comandes. La mena d' encàrrecs són quatre: plafó de teatre municipal, gran paneau pera palau de Justicia, paneau pera

DE BARCELONA Á ROSAS EN 12 HORAS

(Recorts d' una Excursió Enciclopédica Popular)

—Cobri, si es servit... Tres cafés...

—Fill meu, no tinch cambi... Vegi aquells senyors d' allà si l podran servir.

Cases de la Vila i grans decoracions pera sales de festes, pera Universitats i pera Academies. Els plafons pera teatres són lo següent: una lira, una lira petita, que és la protagonista del plafó; molts núvols, una nuvolada de la meitat de metres quadrats de la tela que's té d'omplir, i per entre la nuvolada, aquí en cau una, allà en penja una altra, quatre muses de comes enlaire, una matrona, que és la tragedia, i Apol al capdemunt de tot a darrera d'aquella lira. Si'l paneau és de palau de Justicia, cerqueu-hi per allí una olivera i la trobareu aprop d'un estany (d'un estany d'aigua neo-grega); cerqueu-hi un jove am dos fluviols, una Tanagra banyant-se'ls peus en un xaragall que també gregueja a la vora d'un cavall de la ganaderia del Parthenon, i més allà, si cerqueu més, les balances de la Justicia, que per elles es fa la festa. Si'l paneau és municipal, res de grecs. El grec és en Louvet aquest any. En Louvet vestit, en Louvet nu; en Louvet tricolor, en Louvet fantasma. Si és rural el districte, el veureu donant la mà a un pagès que fanga, am dugues parelles d'enamorats que s'enamoren al pic del sol a darrera d'unes garberes; si'l districte és miner, en Louvet dona la mà a un miner negre d'aquells de coll ample, crani estret i musculatura de lluitador; i si'l districte no té color i és només que municipal, el pobre d'en Louvet... bada, entre bombers, autoritats, funcionaris, orfeonistes, nois uniformats, noies laiques i molts feixets de banderes posades de cinc en cinc; i si, per fi, són pera Academies, cerqueu-hi'l llatí, que no hi falta mai, i més amunt del llatí « La Llum que neix », « L'Auba que surt », « La Natura que resplendeix », « El Pensament Humà que's desvetlla », tot am lletres ben Majúscules i am figures ben Remajúscules, però

am colors ben esclarits per no ofendre'ls sentiments ni la vista dels deixebles.

Aquet és l'art, poc més o menys, que comencem a gaudir, i que gaudirem encara més quan sia l'Estat el que s'encarregui de pagar Bellesa comunal a profit de les multituds.

Es encoratjador? Aneu a saber! Però'l poble ho vol, i tots ho volem, i quan tots volem una cosa no hi fa res que sia dolenta.

Manem o no, les majories?

XARAU

POSTALS

¡Cóm m' ha arribat fins al cor la magnánima acció teval...

Aixís te vuy jo: ben bona, ben amable, ben alegre; ben respectuosa ab els vells, ben compassiva á las queixas dels pobres y desvalguts... Aixís te vuy, vida meva!

Grat consol m' és el sentir com aquella gent mateixa que avans deya mal de tú, avuy en parla ab respecte.

Dígali á 'n aquesta gent de modo que ho puga entendre, mes sense crits, sense orgull, carinyosa, riallera:

«Que no sabs, seguintme á mí, si ets més bona ó més dolenta;

ENTRE FULANAS

yda paris

- ¿Ahont vas, noya, ab aquest trajo tant vermell?
—No 'n fassis cas; es una contrasenya especial pera la meva clientela...

pro, entremitj dels besos meus,
no has trobat cap mal exemple.»

(Ab resposta pagada).

¿Qué 't puch donar pel teu Sant,
amor meu, que á tú t' agradi?
¿Vois una agulla de pit?
¿un moneder? ¿uns rosaris?
¿Un anell de Monserrat?...
Aixó permétim que ho guardi
per quan á comprarlo ab tú
de brasset poguém anarhi.
¿Quín serà, donchs, el present
que 'l teu desitj satisfassi?
Si ja t' he dat el meu cor,
¿qué millor voís que 't regali?

Resposta:

—Un collaret de pétons
estotxats dintre tos llavis,
y un cinturón ben estret
que ab tú per sempre m' enllassi.

MIQUEL ANGEL

Excursió Marítima

Agradable de debó va resultar la excursió marítima á Rosas, organizada per l' *Ateneu Enciclopédich Popular* y efectuada dissapte passat á las deu de la nit. Ab tot, l' objecte primordial de la mateixa, que era visitar las bellesas históricas y naturals d' Ampurias, Cadaqués, Castelló, Sant Pere de Roda, etc., no pogué realitzar-se per manca de temps material. Y es que 'ls *Ateneus* proposan y las companyías de vapors disposan. Y la del «Nuevo Valencia» volgué que 'ls projectes de la Comissió se 'n anessin per terra, facilitant un barco que deu patir d' ulls de poll, ja que empleá dotze horas en una travessia que 'ls vaixells tortugas fan cómodament en set.

Els setcents excursionistas, donchs, varen tenir que contentarse admirant cinematogràficament l' hermos panorama de la costa levantina, qu' es veritablement una maravella de la Naturalesa, sobre tot desde Blanes á La Escala, y extasiantse en la magestat de la inmensa badia ampurdanesa, que impressiona vivament per sa espléndida situació y lo accidentat dels seus termes.

Arribats que foren els turistas á la fita del viatge, y després de dinar, visitaren á corre-cuyta l' alegre població de Rosas y ja quasi no 'ls quedá temps més que per ballar un parell de sardanas á la plassa y embarcarse de nou pera empendre 'l retorn á Barcelona.

J. A.

PRINCIPAL

Va haverhi dilluns passat
gran funció de comiat:
A la tarde, *Joventut*
de *Príncep*, que ¡ay! ha sigut

el drama més pistonut
que aquest any ens han donat.
A la nit, *El pobre Enrich*,
que també es un tall bonich
prò que no ha donat dinés
perque molts no l' han entés,
que, aquí, 'l género alemany
no 'ns agrada, per extrany.

Y, continuant en prosa vil, dirém que 'l despido va ser molt afectuós y qu' es de desitjar que ab més bríos que may l' Empresa prepari la próxima temporada de tardor.

Ah!... Durant l' estiu, al *Principal*, hi tindré cinematógrafo.

CIRCO BARCELONÉS

Durant tota la senmana anterior han fet la delicia dels concurrents al Circo els sensacionals números: Marius Bianchi *El rey dels aires*, ab el seu doble trapeci á 25 metres de alsaria, la hermosa Sybil Jerris ab sos quadros plástichs lluminosos y la simpática Orido, bailarina, rival de la Otero... segons diu ella mateixa.

S' anuncian nous debuts que cridarán l' atenció del públich.

Y el públich no voldrá fer el sórt, perque sab que quan s' entra á la calor lo millor per la sanch es la sarsa... y las varietés.

ROMEA

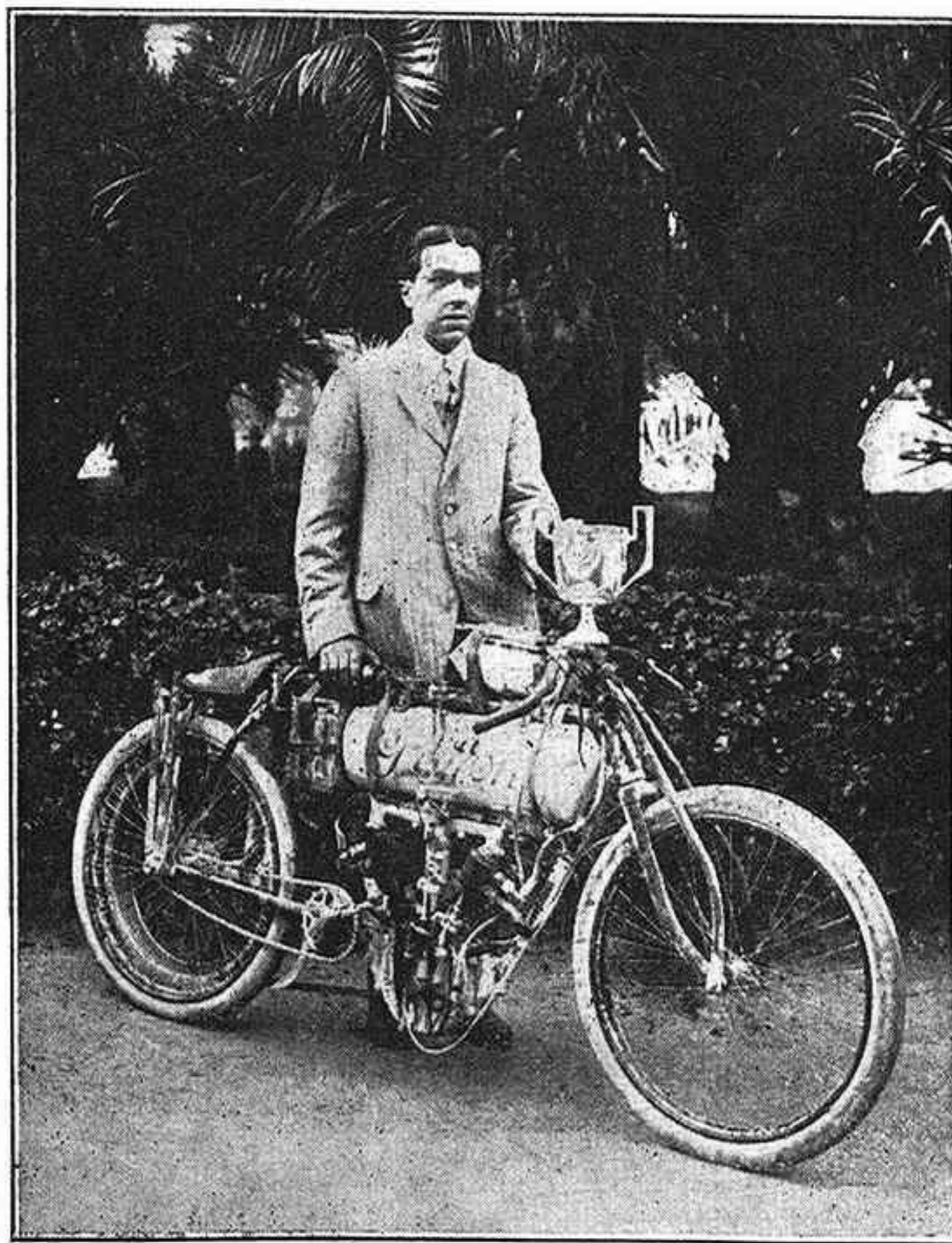
El prop-passat dissapte tingué lloch ab regular concurrencia el benefici de 'n Antoni Garcia, representantse las populars sarsuelas *El somni de la Ignocencia*, *La Esquella de la Torratxa* y *L' ensaig d' ópera á Vilaruca*.

Y el dilluns va despedirse la companyía ab una funció també lírica: *Els Jochs Florals de Canprosa*, *Setze jutjes*, *La barca* y *La marmota*.

La temporada, com s' ha vist en el transcurs dels vuyt mesos, no ha sigut tot lo brillant qu' era d' esperar, y no per culpa dels artistas que, en general, s' han portat com uns héroes, sino per altrás diversas causas que la manca d' espay no 'ns permet analizar.

Á TARRAGONA

LA COPA SAMÁ

RAVELÍ

Guanyador de la Copa.

La companyia s' ha fraccionat, ara, pera sortir á córrer las acostumadas *tournées* estiuhencas.

Bona sort á tots, y... a rivederci!

TÍVOLI

Películas, y género petit, y género ínfim, y varietats, y atraccions, y demanin.

Gran éxit de *Dora*, la gitaneta bailarina.

En el ram de sarsueletas continúan obtenint aplauso *Ninfas y Sátiros*, *La tragedia del Pierrot*, *El Maño*, y *La Tempranica*.

Pera ahir estava anunciat el debut de una notabilíssima estrella, una adorable parisenca, E. Fougère, la finura y l' elegancia personificadas, segons contan els cartells.

NOVETATS

També dilluns va despedirse la companyia catalana que desde l' any passat venia resistint el temporal; y ab ella 'ns ha donat comiat la «Nova Empresa de Teatre Catalá», pero no ab l' intent de retirarse vensuda pel *foro*, sinó de tornar á la tasca ab més dalit que may, trasladantse al clássich teatre del carrer del Hospital y inaugurant á principis de tardor, segons diuhen, ab repertori y personal que un día ó altre se sabrá.

* *

L' endemá mateix varen tornar á obrirse las portas pera donar comens á la temporada d' estiu, ab la compa-

nyia castellana del *Teatro de la Comedia*, de Madrid. Funció de debut: *Las de Cain*. Entrada, plena. La companyia, notable. Esperém una estrena pera parlarne més llargament.

ELDORADO

Il vetturale Henschel va constituhir la digna coronació de la magnífica obra artística de 'n Garavaglia. Va ser com el cimbori colossal posat damunt de una catedral gloriosa. La tasca imponderable del gran actor, al interpretar el tipo protagonista de la famosa obra de Hauptmann, va entusiasmar de tal modo al públich, més numerós que de costum per ser *de despedida*, que aquell se vejé obligat á parlar pera acallar las ovacions que s' anavan fent interminables.

L' eminent actor italiá va dir unas quantas paraulas d' agraument, dedicadas als seus admiradors y á la premsa, prometent tornar tan aviat com li siga possible.

Molts anys de vida y salut y bona memoria pera cumplir las prometensas es lo que li desitja aquest seu devotíssim

L. L. L.

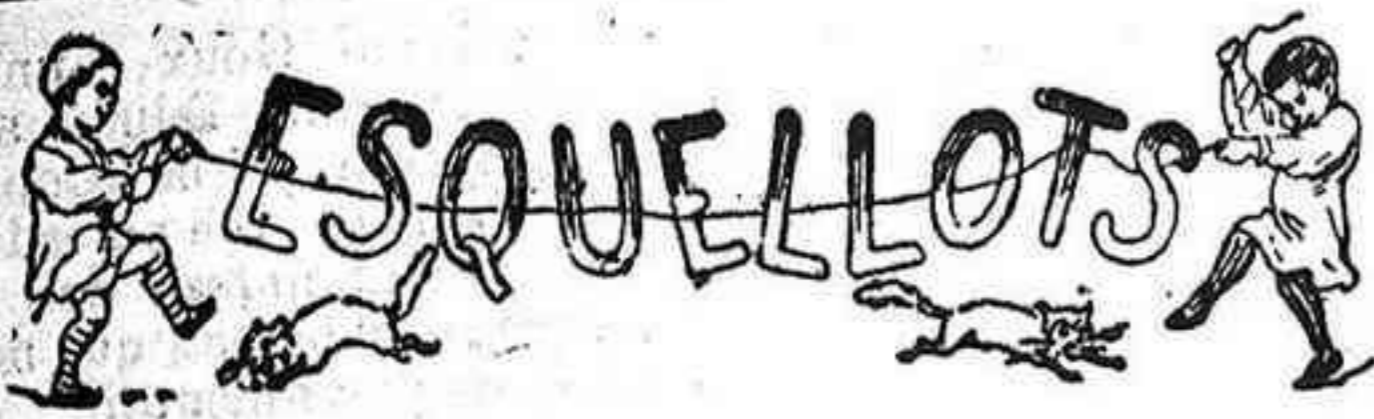

SOBRE LA CANONISACIÓ DEL CIUTADÁ ORIOL

—Ayay ty perque era beyato, l' han fet sant?... Donchs digui que nosaltras, que també som *beyatas*, podém arribar á ser santas, també...

—Sí,... un ravel... No veu dona qu' ell ha tingut molts bons costats!...

¡Pobre senyor Sostres!
 Després d' haver *pasado veintiseis años de su vida en la Diputación*—segons declara ell mateix en una carta publicada en els diaris—y de sufrir per aquest motíu *grandes quebrantos en su fortuna particular, bien públicos y notorios*, ¡venirlo ara á bescantar, tractantlo de caciquista y de polítich corcat y posantlo poch menos que á las potas del caball de Sant Jordi!...
 ¡Així pagan els pobles als sers generosos que per ells sofreixen *quebrantos en su fortuna!*...

Aixó, caballers, no pot anar ni ab rodas.
 A un patrici tan abnegat, á un home que ha fet de diputat provincial durant vintisís anys, no se 'l sabateja d' aquesta manera ni se 'l paga ab ingratitude tan negra y odiosa.
 Lo qu' en justícia ha de fer Barcelona ab el senyor Sos-

tres es festejarlo, aclamarlo, dedicarli un homenatge, á modo de tribut rendit als seus 312 mesos de traballs y sacrificis, y després, una volta aclamat, aplaudit y homenatgeat... demanarli carinyosament que 's retiri á caseta y que no se 'n mogui may més.
 Un ciudadá que durant vintisís anys ha estat descrimantse pels salóns de la Diputació provincial, ¡qué diable!, té dret al descans.

¿Que 'ls ha semblat el discurs de 'n Pinilla, á Vilafranca?
 ¡Un himne al federalisme!
 ¡Un himne á la tolerancia!
 que, en termes ben filarmónichs, vol dí un *himne ab temps de marxa*.

Parlant d' un teatro de Barcelona, díu un periódich:
 «Ayer hicieron su debut las Rubys, bellas jóvenes gimnastas y acróbatas que se distinguen por *la limpieza...*»
 Vaja, al revés d' aquell concejal de Bilbao que 's distingeix per... lo contrari.
 Me refereixo al regidor bizkaitarra que días enrera y

UNA MODA 'N PORTA UN' ALTRA

6

DE COM EL CAP DE LAS DONAS FA PERDRE 'L DELS HOMES

—Y aral ¡que t' has tornat boig?... ¡Cóm es que caminas cap-per-vall?
 —Veurás, noy, es l' única manera de poguer veure la cara de las senyoras elegants.

ELS PLANS DE LA DIVETA

—!Qué pensas fer aquest estiu?

—Segons. Si trobo... contracta, descansaré; pero si no 'n trobo, no 'm quedarà més remey que treballar.

en plena sessió pública va declarar qu' ell no s' ha banyat en sa vida.

Entre un concejal aixís
y las tals Rubys... no sé,
jo m' inclino á las Rubys...
y crech que 'ls lectors també.

M' han dit que 'ls conservadors
ara 's fan regionalistas.
¡Recristo de Balaguer!
¡Ave María Puríssima!
¡Si s' arriba á confirmar
tant sensacional noticia!...
En las elecciones que vé...
¡cuatro votos més per la Lliga!

Encare que desde la festa de la *Copa Catalunya* han passat ja alguns días, no podém resistir á la tentació de copiar d' una revista de sports las següents poéticas ratllas:

«Al volver —Goux,— una ovación delirante saludó al nuevo ganador de la «Copa Catalunya», que fué paseado en triunfo en hombros de...»

Tréguinse el barret, que no 's tracta de peixi-menuti.

«... en hombros de los señores Ráfols, Andreu, Fabra y otros conocidos sportamen.»

¡Cuán cert es que sota l' imperi del art tots els homes s' igualan!

A la plassa de toros, el poble humil treu en brassos als espasas victoriosos...

A la pista dels automóvils, l' aristocracia porta á coll als *chauffeurs* triomfants.

Las distancias s' extrenyen, las classes s' esborran, els temps ideals s' aproximan...

¡Ole ya!

El regidor senyor Mundi té una carta de 'n Lerroix. ¿Quína carta será aquesta?... Ja m' ho penso: un nou ó un [vuyt.

Cert que 'l Govern fa pagar impostos, pero també ho es que, pera que 'ls pobles que han de satisfacerlos no estiguin desprevinguts, té la galanteria d' avisarlos ab la deguda antelació.

Proba al canto:

En el *Boletín Oficial* del día 29 de Maig—ffxinshi bé; del 29—s' anunciava que las contribucions se cobrarían:

A Moncada, els días 25 y 26 de Maig.

A Esparraguera, els 19, 20 y 21.

A Sant Adriá, els 18 y 19.

Al Prat, els 17 y 18.

Y aixís successivament.

Y aixó, no es invenció nos- [tra...

¡Oh, no, paraula formal!
Es textualment lo que deya el *Boletín Oficial*.

Diu qu' en la festa d' ahir als *Mártires de la Patria* va pronunciarhi un discurs el nostre flamant Bastardss.

Y diu que 'l pare Gallifa va exclamar, dins de la caixa:
—Per pietat, Déu meu!... ¿No 'ns van martiritzar prou, encare!...

Un comunicant anónim ens envía pel correu aquesta noticia.

«En el darrer número de LA ESQUELLA llegeixo que 'l jardiner municipal de Barcelona ha anat á Huesca per veure si pot curar la malaltia qu' está destruhint els abercoquers y pruneras d' aquella comarca.

«Deixant transparentar una bona porció de celos mal comprimidos, sembla que vostés d' aixó se 'n extranyan. Y en extricta justicia no hi ha de què.

«Perque, han de saber que, en pago del servey que Barcelona els ha fet enviantlos el seu jardiner, ara 'ls pagesos de Huesca enviarán aquí un arbricultor intelligent que mirará si salva las magnolias del nostre Parch que, pobretas, están morintse á pas de carga.»

Nosaltres, com se pot compendre, no responém de la

exactitud de lo que 'l nostre comunicant ens manifesta.
Pero hem de reconeixe que *se non è vero, è ben trovato*.

Un mort dels del *Sud-Oeste*
va treure 'l cap, una nit,
y, penjat davant del ninxo,
va posá un anunci aixís:
'10 pams de terreno en venda
pera un parch á Montjuich.'

Simple informació.

A las festas que en honor del poeta Mistral y en commemoració del cinquantenari de *Mireio* s' han celebrat á Arles, el Govern francès hi ha estat representat *nada* menos que per un subsecretari del ministeri.

Y... res més.

¡Ah, sí!... Si un día d' aquests veuen á l' Angel Guimerá, li donarán tantas expressions de part de 'n Maura.

Un lerroquista he trobat
que, de tant content, no hi veyá.
Y 's comprén molt bé 'l seu goig...
¡li arriba un *tío* d' América!

Segons era d' esperar y com ja nosaltres profetisavam en el nostre darrer número, la vaga dels amos escombrayres va acabar en punta, terminantse felís y amistosamente el passat divendres.

Lo cual que hem tornat á tenir el *gust* de veure tranziar altre cop per aquestos carrers de Deu els pintorescos carros de sempre, ab el seu tradicional aspecte repugnant y las sevas detestables condicions higiénicas.

Dintre d' uns quants mesos la vaga 's repetirá, l' arcalde que llavors hi haja tornarà á parlar de multas y cástichs y tornarà á resoldres la qüestió... deixantho tot de la mateixa manera.

Y es que aquí, si val á dir la veritat, mal grat lo progressus que tots volém ser, no 's coneix altre *progrés* que aquell de paper que fan el amichs de don Alacandro.

Ab motiu del gran congrés editorial que 's celebra, veig que 'ls nostres regidors han destinat mil pessetas per obsequiá ab un ápat als llibreters qu' ara venen...
—Au, Bailly, que ara podrás treure't el ventre de pena!...

Diálech cullit al vol á Sitges, el día de la *Copa Catalunya*:

—Noy, estich enamorat del teu automóvil. Deu correr molt... ¿Quánt fa, poch més ó menos?...

—Sabs quánt fa?... De tres á quatre morts per hora.

NOTAS DE CASA

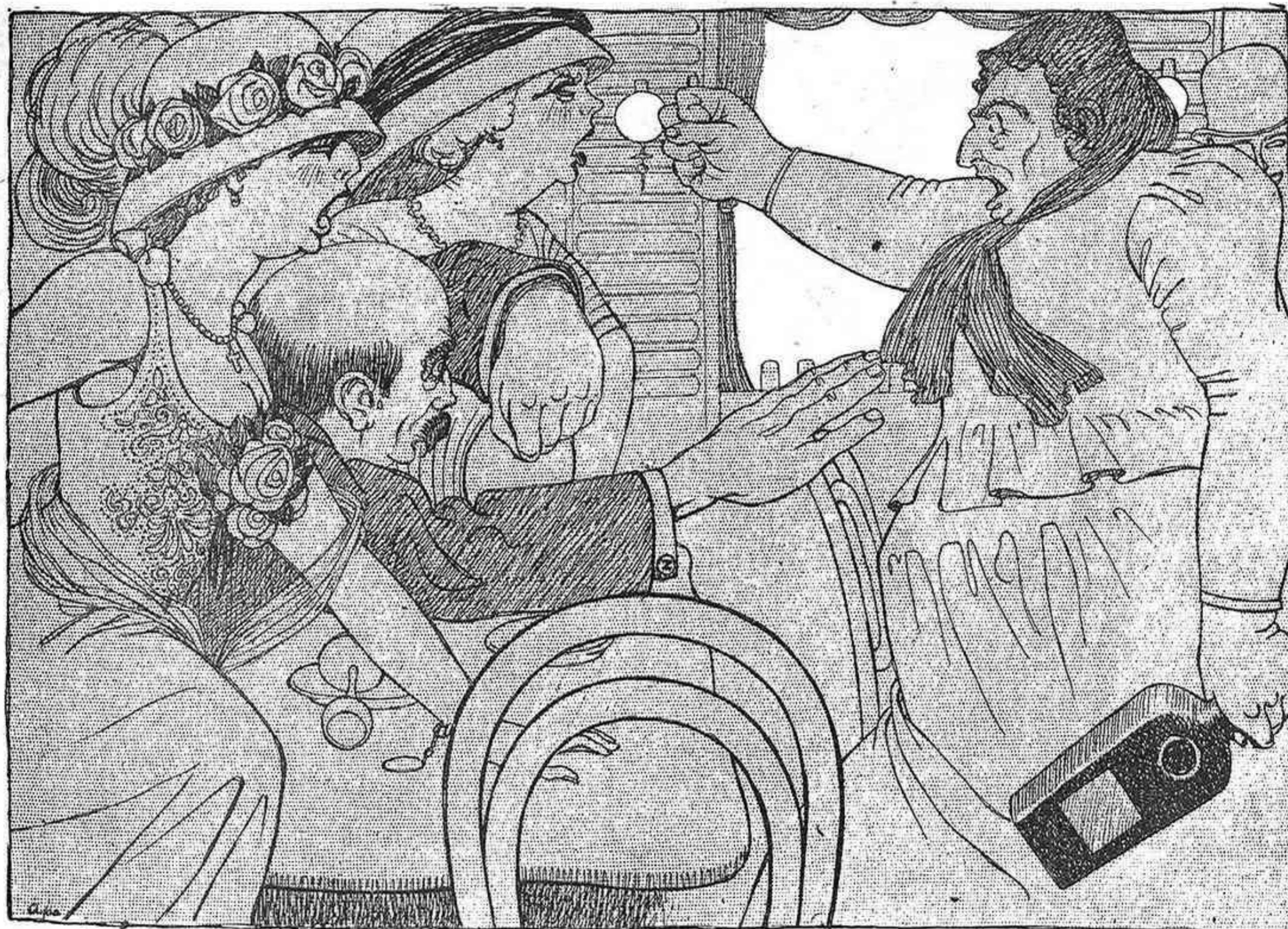
Celebrant la inauguració de *La Moda*, Sombrerería y gorriería establerta á la Ronda de Sant Antoni, 14, el seu propietari ha tingut la bondat d' enviarnos cinch vales triplicats de pa, carn y arrós, pera que 'ls repartíssim entre personas necesitadas.

En nom dels pobres favorecuts, agrañim l' atenció del dueño de *La Moda*.

·.· Diumenge, al camp de joch situat als carrers de la Indústria y d' Urgell tingué lloch un Gran Partit internacional de *Foot-ball* entre 'l *Stade Toulosain*, campió del *Mijdia* de Fransa, y 'l *Foot-ball-Club* de Barcelona, campió de Catalunya.

LA ESQUELLA agrañeix l' honor que li feu el president d' aquesta última entitat, senyor Gamper, al convidarla á la festa.

EL GUST DE LA VARIETAT

—Pillo, més que pillo!... ¡Aixís es com compleixes els teus debers de marit?

—Calla, dona,... no n' hi ha per tant!... ¡Que no ho sabs que ara están de moda las *varietés*!...

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NÚMERO ANTERIOR.

- 1.ª XARADA.—*Por-ta-mo-ne-das.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Aném—Amen.*
- 3.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Filomena.*
- 4.ª CONVERSA.—*Gas.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Las persianas solen ser verdas.*

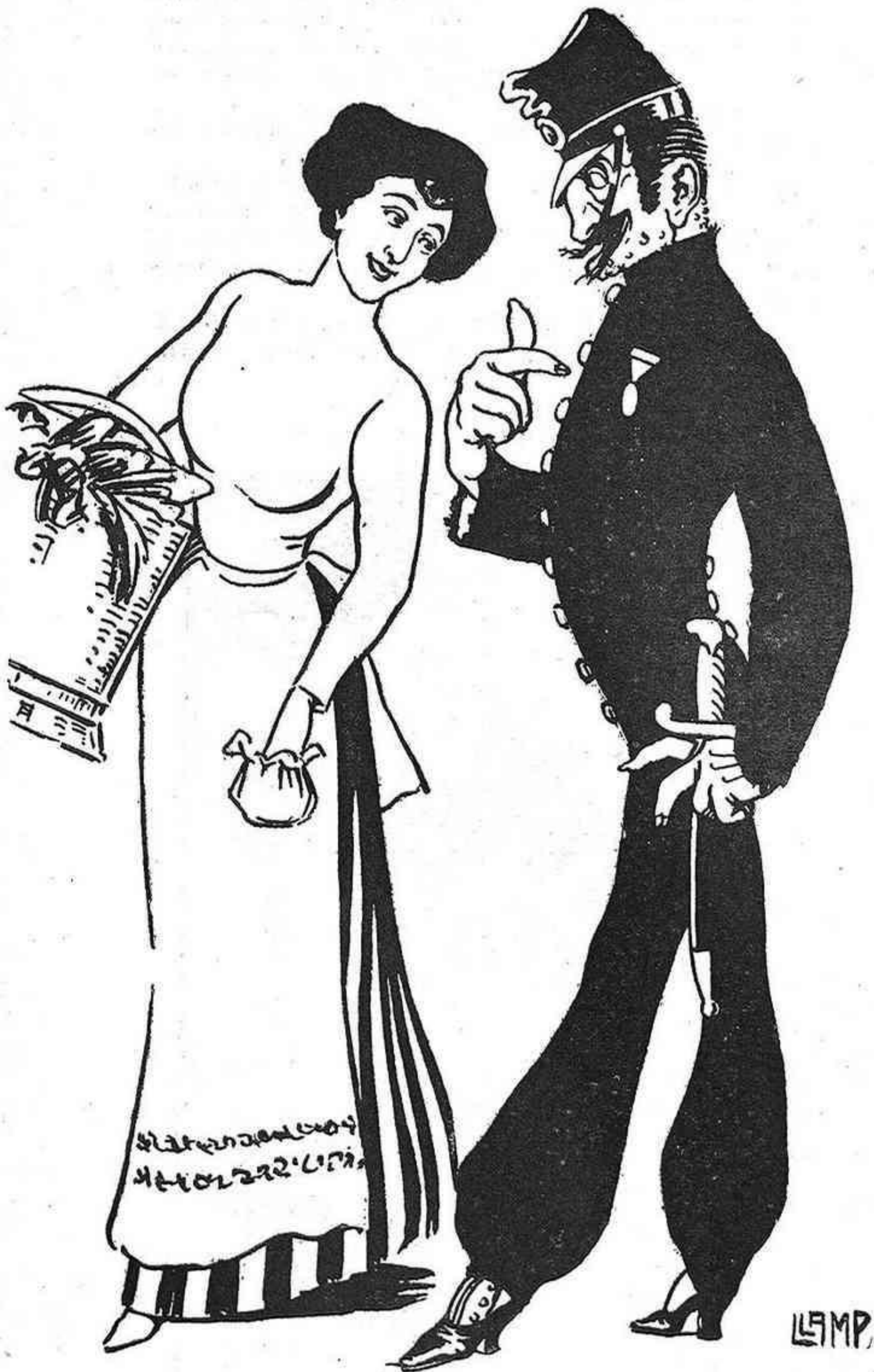
TRENCA-CAPS

XARADA

*Al «Condal», sota las voltas,
de Quaresma al Carnestoltas.*

*Hu-cinch nit, som els mateixos...
quan l' eléctrich las nou marca,
veurás entrar al que firma,
y al banch vermell assentarse
y sempre casi es en Barris,
el según en obrir plassa...
ab «La Publi» en una má,
y el bastó histórich á l' altre.
Tot seguit entra l' Asensio*

EL GOVERN CONTRA 'L REQUIEBRO

—¿Qué diu que, á Madrid, els agafan á n'els que tiran piropos á las noyas?

—Déjalo ir, cacho e gloria!... No vez qu' er día qu' ezto ocurra m' habré de detener á mí mezmo?...

com sempre ab *dos-prima-quarta*
d' aborrit, d' home de món,
d' aquells que ja tot els cansa...
y després en Panallets,
que com sopa fort y «grazna»
ab la copa del torrat
quan fa fret las mans s' escalfa.
Estirat entra en Saleri,
—es corrido d' importancia—
faltantli temps per las donas,
té de tení un «ordenansa»,
lluheix *xavos* sobre 'l front
empipant aixó á 'n en Pastas
perque, (diu éll) es moneda,
qu' avuy en lloch del món passa.
No podia faltá 'l Koki,
darrera aytal personatge,
va «mudat» porta botins,
y un clavell á la solapa...
Segur qu' ha rebut recado
de preparar's per un «rastre»
en el qual li han reservat
el distret paper de «tapia».
En Mestres no arriba, nó,
sempre «hi es» avans que 'ls altres,
es molt «viu» pels adormits
y pels que badan... may bada.
Ara en Zorrilla, quiet
no es pas el Zorrilla d' antes,
avuy sembla en Boladeras,
que may d'fu una paraula.
Y així van compareixent
fins omplir quatre ó cinch taulas,
en Badó, en Lluís, en Roca,
en Llorens, en Creus y d' altres.
Tots hi som, la pinya es feta,
aquell recó va animantse,
proba en Mestres de fé un xisto
y ningú riu, tothom calla.
En Panallets conta un *bolo*
que ha fet per «pela y quaranta»,
en Saleri d'fu qu' es *bola*
tots els *xavos* arreglantse...
Hu-quart-cinch de 'n Panallets...
L' assamblea no vol guassa,
acordant qu' ell es el gran
prima-dugas-terça-quarta.
Així que sent aixó, 'l Koki,
esclafeix la gran rialla,
passant després á explicarnos
la «dernière» tot del espasa.
En Zorrilla, que dormía
aquí 's desperta y badalla,
arengantnos tot seguit,
ique no hi ha vida més magna
que la del que may no dorm!
¡aixís se viu dos vegadas!
y al acabarho de dir,
altre cop la són l' empayta.

Ara un fort aplaudiment
retruny per tota la sala...
Es que 'ls músichs han clavat
la puntilla á n' el programa;
llavors la pinya 's disol
com un bolado dins l' aygua.
—A *hu-dos* tía, ¿qui vé?
—¿Qu' aném á dá un vol de Rambla?
—Jo me 'n vaig á fé 'l *xapó*...
—No vaig enlloch, cap á casa.
—¿Aném al «Belius», Llorens?
—Apa, Koki, cap al rastre.—
Y en un tancar y obrir d' ulls
no queda en 'quell recó un *alma*.
Queda, sí, «il povero Pietro»
que, al perdre'ns de vista, exclama:
—Molts teatros, molts donas,
á presumir ningú 'ls guanya,
pró ¡tots á cinch de propina!
¡quin jovent més tarregada! —FIDEL DELFI

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Acaba de publicarse

Anuario-Riera

PARA 1909

EXCLUSIVO DE ESPAÑA

El ANUARIO-RIERA comprueba los datos anualmente
y hace todas las rectificaciones

Dos tomos, Ptas. 23

NOVÍSIMA Y DEFINITIVA

Ley del timbre del Estado

Ptas. 2

CHASCARRILLOS

V. BLASCO IBÁÑEZ

TAURINOS

Luna Benamor

Un tomo, Ptas. 0'50

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

DICCIONARIOS FELLER

Francés - Español . . .	Ptas. 2
Español - Francés . . .	» 2
Inglés - Español	» 2
Español - Inglés	» 2
Alemán - Español	» 2'50
Español - Alemán	» 2'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

DESPRÉS DE LA VAGA
L' ARRIBADA DEL PRIMER CARRO D' ESCOMBRARÍAS

TOTAS LAS BESTIAS (á coro:) — ¡Comenseu á parar taula!
¡Ja tenim el dinâ aquí!